

GREAT SPAS of Europe

Spa

Od počátku 17. století, kdy se lázně Spa ujaly role průkopníka ve využívání a uznání léčebných vlastností vody, si postupně získaly věhlas po celé Evropě a do anglického slovníku záhy přibýlo nové slovo „spa“. Od počátku 18. století pak krajina lázní sloužila ke krenoterapii i fyzickým aktivitám a začala vznikat síť stezek propojujících městské i termální atributy města s různými prameny v okolní přírodě.

www.spatourisme.be

Vichy

Vichy je modelem lázeňského města, jehož prostorové uspořádání v sobě kombinuje pařížské urbanistické principy s lázeňskou promenádou uvnitř města a vzájemně propojenými zřídelnými pavilony a krytými kolonádami, které nabízejí příležitost k procházkám a každodenním aktivitám. Díky divadlu a známé kosmetické značce Vichy („reine des villes d'eaux“) získalo lázeňské město celosvětovou pověst.

www.vichy-destinations.fr

Bath

Přínos města Bath vychází z jeho výjimečnosti jako lázeňského města s ceněným georgiánským plánem a ojedinelými palladiánskými architektonickými soubory, náměstími a polokruhovitými ulicemi. O své termální prameny pečuje 2000 let a svým návštěvníkům nabízí léčebnou péči i rozptýlení. Zdejší lázeňští lékaři byli průkopníky v diagnostice. Okolní krajina byla udržována a sloužila k fyzickým aktivitám i rekreaci v rámci léčebné kúry.

www.visitbath.co.uk

Kritéria

Pro zapsání na Seznam světového dědictví musejí statky vykazovat výjimečnou světovou hodnotu a splňovat alespoň jedno z deseti výběrových kritérií UNESCO. Mezinárodní sériová nominace Great Spas of Europe splňuje kritéria čtyři:

Vliv na evropská města

Nominovaná města ovlivnila rozvoj Evropy mezi 18. a 20. stoletím. Přítomnost pokrokových myslitelů a prostor k diskuzím znamenaly rozvoj vědy, medicíny a umění.

Lázeňská kultura – lidské zdraví

Nominace dokládá komplexní přístup ke zdraví, který se ve městech rozvíjel. Lázeňská kúra se tak nestala pouze předmětem určování diagnóz, ale zahrnovala zdravé stravování, pohyb a kvalitní trávení volného času. Tím byl položen základ moderní lázeňské turistiky.

Jedinečná městská typologie

„Slavné lázně Evropy“ jsou typologickým příkladem tzv. „lázeňského města“. Tedy kombinací kvalitní architektury, městského plánování a krajinného designu uzpůsobeného podle rozmístění přírodních minerálních pramenů s výrazným vlivem na moderní cestovní ruch.

Křižovatka mezinárodní kultury

Mezinárodní propojení sociálních, politických a uměleckých myšlenek vytvářelo náboženskou a sociální svobodu. Lázeňská města byla sídlem uměleckých mecenášů a inspirací pro různá díla. Mnoho umělců zde poprvé vystavovalo nebo vystupovalo.

1. Baden bei Wien
2. Spa
3. Františkovy Lázně
4. Karlovy Vary
5. Mariánské Lázně
6. Vichy
7. Bad Ems
8. Baden-Baden
9. Bad Kissingen
10. Montecatini Terme
11. City of Bath

GREAT SPAS of Europe

Mezinárodní sériová nominace k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO

Texty vycházejí z nominační dokumentace Great Spas of Europe

Fotografie: Petr Lněnička, Infocentrum města Karlovy Vary, Czechtourism, Paradise Dautel, Dietmar Pohlmann, Stadtarchiv Bad Kissingen, Romana Furnkranz, Guy Focant, Christian Parisey

Vydáno: DSO České lázně - Salony Evropy, 2020

Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva kultury.

Světové dědictví UNESCO

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) je mezinárodní odborná organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu se sídlem v Paříži.

V roce 2020 je na Seznamu UNESCO zapsáno 1121 památek ze 167 zemí. Z toho je 869 památek kulturních, 213 přírodních a 38 smíšených s kulturními i přírodními hodnotami.

V Karlovarském kraji nalezneme celkem tři zapsané či nominované statky UNESCO. V kategorii Pamět světa je od roku 2018 zapsána Kynžvartská daguerrotypie, Hornická kulturní krajina Erzgebirge/Krušnohoří byla zapsána v roce 2019 a nominace Great Spas of Europe (Slavné lázně Evropy) byla oficiálně podána v roce 2019 a nyní čeká na možný zápis.

„Slavné lázně Evropy“, to není jen kulturní dědictví, to je celá filozofie...

Great Spas of Europe (Slavné lázně Evropy) je uskupení 11 lázeňských měst ze 7 zemí, která byla nominována na zápis do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, a to jako takzvaná mezinárodní sériová nominace.

Každé z těchto jedenácti měst se rozvíjelo v letech 1700 – 1930 v blízkosti přírodních minerálních pramenů, jejichž využívání vedlo k inovativnímu přístupu, který kombinoval unikátní urbanismus, specifickou architektonickou typologii, parkové úpravy a celostní přístup ke zdraví a trávení volného času v malebné lázeňské krajině.

Spojení všech těchto faktorů ovlivnilo vývoj intelektuální, umělecké, sociální i politické úrovně celé evropské společnosti. V lázních se v minulosti konala důležitá politická setkání a lázeňské prostředí podněcovalo významné umělce v jejich tvorbě, která je dodnes v lázeňských městech přítomna. Lázeňské procedury ovlivňující tělo, mysl i ducha tak zajišťují neustálý přínos evropské kultuře, mentalitě, zdraví i zvykům.

www.greatspasofeurope.org

Great Spas of Europe / Slavné lázně Evropy

Karlovy Vary

Unikátním složením minerálních pramenů a inovativními balneologickými postupy si *Karlovy Vary* vysloužily místo mezi nejslavnějšími lázněmi Evropy. K lázeňským hostům patřili příslušníci královských rodů, vysoké šlechty i umělci, kteří zde čerpali inspiraci. *Karlovy Vary* přezdívané „největší salón Evropy pod širým nebem“ nebo „šachovnice Evropy“ se staly prototypem vzájemné tolerance a modelem sjednocené Evropy.

www.karlovyvary.cz

Františkovy Lázně

Přínos *Františkovy Lázně* pramení z ojedinělé urbanistické koncepce města, jež bylo založeno na konci 18. století jako ideální lázeňské město s integrovaným architektonickým vzhledem charakterizovaným trojitým parkovým pásem a vnitřní i vnější lázeňskou krajinou. Díky své proslulosti v úspěšné léčbě ženských onemocnění do lázní přijížděly dámy bez mužského doprovodu. *Františkovy Lázně* se tak staly místem emancipace.

www.frantiskovy-lazne.info

Mariánské Lázně

Přínos *Mariánských Lázní* spočívá v charakteristickém urbanistickém uspořádání s rozlehlým přírodním parkem v centru lázní, obklopeným historickými budovami širší lázeňské zóny. Na území města vyvěrá 40 minerálních pramenů a dalších 160 kyselých pramenů v jeho okolí. Lázeňské město bylo oblíbeným cílem vědců a umělců z celé Evropy i světa.

www.marianskelazne.cz

Baden-Baden

Na jedné straně přínos *Baden-Badenu* vychází ze skutečnosti, že v průběhu historie od starověku až do současnosti prošel všemi zásadními fázemi rozvoje evropského lázeňského města a zanechal na nich i vlastní otisk. Všechny tyto fáze jsou dodnes patrné ve fyzické struktuře města. Na druhé straně – zčásti díky koncesi k provozování hazardních her – se *Baden-Baden* stal nejlepším příkladem německých herních a léčebných lázní 19. století těšících se celosvětové pověsti.

www.visit.baden-baden.de

Bad Ems

Přínos *Bad Ems* tkví v jeho architektonickém dědictví. Uzavřený soubor na obou březích řeky Lahn zahrnuje všechny podstatné lázeňské prvky a zároveň dokládá časovou hloubku lázeňské tradice v Evropě s důrazem na mezinárodní veřejnost a související hudební dědictví.

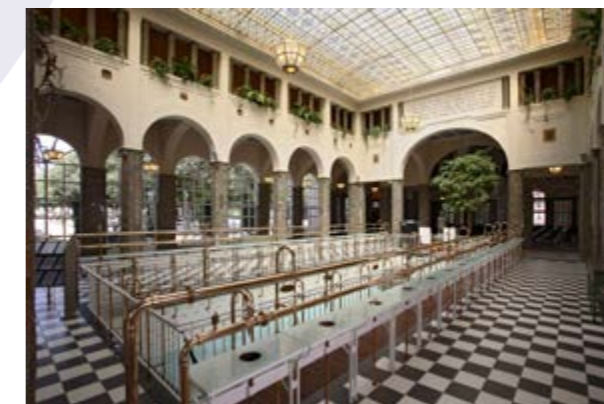
www.bad-ems.info

Bad Kissingen

Přínos města *Bad Kissingen* pramení z jeho harmonické, mimořádně funkčně i strukturálně zachovalé lázeňské čtvrti. Výjimečná je zvláště kvalita celků z reformního období na počátku 20. století, kdy architekt Max Littmann vybudoval a přestavěl téměř celou lázeňskou infrastrukturu. V sériové nominaci je město jediné, které vlastní historická zařízení na výrobu a využití slané vody.

www.badkissingen.de

Baden bei Wien

Baden u Vídně je pozoruhodně dobře zachovalým příkladem rozlehlé lázeňské zóny tvořené jedinečnou kombinací architektury z počátku 19. století („Biedermeier“) s architekturou a infrastrukturou přelomu 20. století. V sériové nominaci je jediným městem, jež vedle své léčebné funkce také sloužilo jako letní letoviště („Sommerfrische“) vládnoucích monarchů a obyvatel hlavního města.

www.tourismus.baden.at

Montecatini Terme

Přínos Montecatini Terme spočívá v tom, že by mělo být reprezentativním symbolem moderního lázeňského města. V průběhu 20. století byl plán města doplněn o stěžejní prvky: promenádu pojatou jako spojnice s vesnicí Montecatini Alto na nedalekém úbočí a městský park, kolem něhož byly postupně vybudovány tradiční lázeňské stavby nově interpretující eklektickou a svobodnou kulturu v toskánském stylu. Autentičnost souboru dokládá původní infrastruktura sloužící lázeňskému cestovnímu ruchu, jako např. železnice a lanovka.

www.tomontecatini.com

GREAT SPAS of Europe

Spa

Since the early 17th century, the pioneering role of *Spa* in the recognition of the medical properties of water, becoming internationally renowned all over Europe, has led to the introduction of the term “spa” in the English vocabulary. Since the early 18th century, the landscape of the spa served for both crenotherapy and physical activities, and a growing network of paths linked the urban and thermal attributes of the town to the various springs in the surrounding countryside.

www.spatourisme.be

Vichy

Vichy is a model of a spa town with a layout combining Parisian urban principles and a spa promenade inside the town, with pump rooms and covered galleries linked for walks and every-day activities. Thanks to its theatre and to the cosmetics trademark *Vichy* “reine des villes d’eaux” gained worldwide reputation.

www.vichy-destinations.fr

Bath

The contribution of the *City of Bath* is to be an exceptional spa city with its celebrated Georgian town planning and exceptional Palladian architectural ensembles, squares and crescents. It has managed its hot springs for 2,000 years, providing visitors with medical care and diversions. Local spa doctors pioneered diagnostic medicine. The surrounding landscape was managed and used for physical activities and recreation as part of the spa cure.

www.visitbath.co.uk

Criteria

To be included on the World Heritage List, sites must be of outstanding universal value and meet at least one of UNESCO’s ten selection criteria. The serial transnational nomination Great Spas of Europe meets four criteria:

Influence on European towns

The nominated towns influenced Europe’s development from the 18th to the 20th century. The presence of progressive thinkers and space for discussion brought about the development of science, medicine, and art.

Spa culture – human health

The nomination demonstrates a comprehensive approach to health gradually evolving in the spa towns. Instead of being a mere object of diagnostics, the spa cure also included a healthy diet, exercise, and quality leisure time. Thereby, the foundations of modern spa tourism were laid.

Unique urban typology

Great Spas of Europe are a typological example of the so-called «spa town». Namely through combining quality architecture, town planning and landscape design adjusted to the location of the natural mineral springs with a significant influence on modern tourism.

Vector of transnational culture

The transnational interconnection of social, political and artistic ideas created religious and social freedom. The spa towns hosted artistic patrons and inspired various works. Many artists performed or exhibited their art here for the first time.

1. Baden bei Wien
2. Spa
3. Františkovy Lázně
4. Karlovy Vary
5. Mariánské Lázně
6. Vichy
7. Bad Ems
8. Baden-Baden
9. Bad Kissingen
10. Montecatini Terme
11. City of Bath

GREAT SPAS of Europe

Serial transnational nomination for inscription on the *UNESCO World Heritage List*

The texts are based on the Great Spas of Europe Nomination Documentation

Photographs:
Petr Lněnička, Karlovy Vary Information Centre, Czechtourism, Paradise Dautel, Dietmar Pohlmann, Stadtarchiv Bad Kissingen, Romana Furnkranz, Guy Focant, Christian Parisey

Published by: DSO České lázně - Salony Evropy, 2020

The project has been executed with financial support from the Ministry of Culture.

UNESCO World Heritage

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) is an international expert organization of the United Nations for education, science and culture, with its headquarters located in Paris.

In 2020, there are 1,121 sites from 167 countries inscribed on the World Heritage List. They include 869 cultural sites, 213 natural sites, and 38 mixed sites of both cultural and natural value.

In the Karlovy Vary Region, we may find three inscribed or nominated UNESCO properties. In 2018, the Kynžvart daguerreotype was included in the Memory of the World Register, the Erzgebirge/Krušnohoří Mining Region was inscribed on the World Heritage List in 2019, and the nomination for Great Spas of Europe has been officially submitted in 2019 and is currently awaiting possible inscription.

„Great Spas of Europe“ – it is not just cultural heritage, it is an entire philosophy...

Great Spas of Europe comprises 11 spa towns in 7 countries that were nominated for inscription on UNESCO's World Heritage List as a serial transnational nomination.

Each of these eleven spa towns developed between the 1700s and the 1930s around natural mineral springs, whereas their exploitation resulted in an innovative model combining unique urbanism, specific architectural typology, and park landscaping with a holistic approach to health and spending leisure time in the picturesque spa landscape.

The combination of all these factors influenced intellectual, artistic, social and political development of the entire European society. In the past, spas hosted important political meetings and their environment inspired renowned artists in their works, which are present in the spa towns to this day. Affecting the body, mind and soul, spa procedures thus provide continued benefits to the European culture, mentality, health, and customs.

www.greatspasofeurope.org

Great Spas of Europe

Karlovy Vary

The unique composition of the mineral springs and innovative methods in balneology ranked *Karlovy Vary* amongst the most famous spas in Europe. It was visited by members of royal families, high aristocracy and artists, who found their inspiration here. *Karlovy Vary*, called “The largest open-air salon of Europe” and “the chessboard of Europe”, became a prototype of mutual tolerance and a model of a united Europe.

www.karlovyvary.cz

Františkovy Lázně

The contribution of *Františkovy Lázně* is based on the specific urban plan of the town founded at the end of the 18th century as an ideal spa town with an integrated architectural appearance, characterised by a triple belt of parks and an inner and outer spa landscape. Thanks to its fame for treating women's illnesses, ladies used to come here without male company. Thus, *Františkovy Lázně* became a place of emancipation.

www.frantiskovy-lazne.info

Mariánské Lázně

The contribution of *Mariánské Lázně* is based on its distinctive urban disposition with a large natural landscape park in the spa centre, surrounded by the historic buildings of the extended spa zone. There rise 40 mineral springs here, and further 160 acidic springs are located in the surroundings. It was a popular town for scientists and artists from all over Europe and the world.

www.marianskelazne.cz

Baden-Baden

Baden-Baden is, on the one hand, founded in the fact that, in the course of its history from antiquity to the present, the town has experienced, and left its own mark on, every major developmental phase of a European spa town. All of them have been preserved in the physical structure of the town. On the other hand, partly due to its gambling concession, *Baden-Baden* became a supreme example of the 19th century German gambling spa of worldwide reputation.

www.visit.baden-baden.de

Bad Ems

The contribution of *Bad Ems* is in its architectural heritage. The closed ensemble on both sides of the river Lahn represents all of the essential elements of a spa and also documents the temporal depth of the European spa tradition with focus on an international public and related musical heritage.

www.bad-ems.info

Bad Kissingen

The contribution of *Bad Kissingen* lies in its harmonious spa quarter functionally and structurally extremely well-preserved; the quality of the structures from the reform era of the early 20th century is outstanding, when architect Max Littmann built and rebuilt almost the whole spa infrastructure. Within the serial nomination, the town is the only one owning historical facilities for the production and use of brine.

www.badkissingen.de

Baden bei Wien

Baden bei Wien is an extraordinarily well-preserved example of a large spa zone created by a unique combination of architecture from the beginning of the 19th century (“Biedermeier”), with the architecture and infrastructures of the turn of the 20th century. It is the only town in the serial nomination that, along with its curative function, served as a summer resort (“Sommerfrische”) for the ruling monarchs and for the capital's inhabitants.

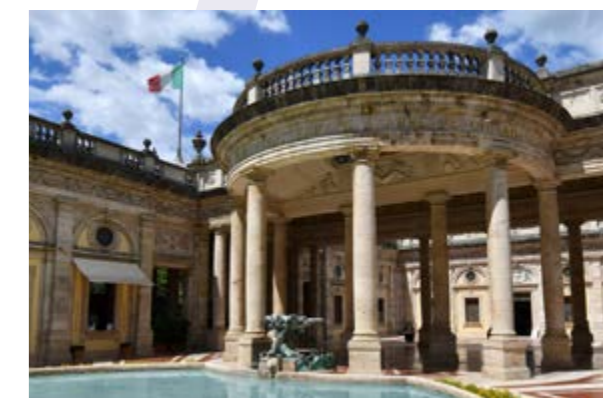
www.tourismus.baden.at

Montecatini Terme

The contribution of *Montecatini Terme* is to be a representative symbol of the modern spa town. During the 20th century, *Montecatini Terme* strengthened its specific town plan features: the promenade, conceived as an axis connecting the hillside village of Montecatini Alto, and the town park around which traditional architectural spa structures have been developed, reinterpreting eclectic and liberal culture in Tuscan style. The authenticity of the ensemble is proven by original infrastructures serving spa tourism, such as the railway and the funicular.

www.tomontecatini.com

GREAT SPAS of Europe

Spa

Seit dem Beginn des 17. Jahrhunderts, als sich der *Kurort Spa* der Rolle des Bahnbrechers in der Anwendung und Anerkennung der therapeutischen Eigenschaften des Wassers annahm, erlangte er zunehmend in ganz Europa Berühmtheit, wobei der englische Wortschatz bald darauf um das neue Wort „spa“ bereichert wurde. Ab dem Beginn des 18. Jahrhunderts diente die Bäderlandschaft der Krenotherapie (Brunnentrinkkur) sowie physischen Aktivitäten, sodass zunehmend ein Netz von Pfaden entstand, welche die städtischen und thermalen Attribute der Stadt mit den verschiedenen Quellen in der umliegenden Natur verbanden.

www.spatourisme.be

Vichy

Vichy ist das Modell einer Kurstadt, deren räumliche Anordnung die Pariser urbanistischen Prinzipien mit der Kurpromenade im Innern der Stadt und den wechselseitig verbundenen Brunnenpavillons sowie den überdachten Kolonnaden, welche die Gelegenheit zu Spaziergängen und tagtäglichen Aktivitäten bieten, in sich vereint. Dank dem Theater und der bekannten Kosmetikmarke *Vichy* („Reine des villes d’eaux“) erlangte die Kurstadt einen weltweit guten Ruf.

www.vichy-destinations.fr

Bath

Der Beitrag der *Stadt Bath* stützt sich auf die Einzigartigkeit als Kurstadt mit einem geschätzten georgianischen Plan und mit einmaligen palladianischen, architektonischen Ensembles, Plätzen und halbkreisförmigen Straßen. Um ihre Thermalquellen kümmert sie sich seit 2000 Jahren und ihren Besuchern bietet die heilsame Betreuung und Entspannung an. Die hiesigen Kurärzte waren Bahnbrecher in der Diagnostik. Die umliegende Landschaft wurde gepflegt und diente körperlichen Aktivitäten sowie der Erholung im Rahmen der Heilkur.

www.visitbath.co.uk

Kriterien

Für die Eintragung in die Liste des Welterbes müssen die Güter, somit die Erbstätten, einen für die Welt außerordentlichen Wert aufweisen und zumindest eines der zehn Auswahlkriterien der UNESCO erfüllen. Die internationale Seriennominierung Great Spas of Europe erfüllt vier Kriterien:

Einfluss auf die europäischen Städte

Die nominierten Städte beeinflussten die Entwicklung Europas zwischen dem 18. und 20. Jahrhundert. Die Gegenwart fortschrittlicher Denker und der Raum für Diskussionen bedeuteten eine Weiterentwicklung der Wissenschaft, der Medizin und der Kunst.

Bäderkultur – menschliche Gesundheit

Die Nominierung belegt die komplexe Einstellung zur Gesundheit, die sich in den Städten entwickelte. Die Kurbehandlung war somit nicht nur Gegenstand der Bestimmung der Diagnosen, sondern umfasste die gesunde Ernährung, die Bewegung und die sinnvolle Freizeitgestaltung. Hierdurch wurde der Grundstein der modernen Kurtouristik gelegt.

Einzigartige städtische Typologie

„Berühmte Kurorte Europas“ sind ein typologisches Vorbild der sog. „Kurstadt“. Somit die Kombination einer gelungenen Architektur, der Stadtplanung und der Landschaftsgestaltung, die dem Standort der natürlichen Mineralquellen mit erheblichem Einfluss auf den modernen Fremdenverkehr angepasst ist.

Kreuzung der internationalen Kultur

Die internationale Vernetzung der sozialen, politischen und künstlerischen Gedanken schuf eine religiöse und soziale Freiheit. Die Kurstädte waren eine Residenz der Mäzene der Kunst und eine Inspiration für verschiedene Werke. Viele Künstler stellten hier erstmals aus oder traten erstmals auf.

1. Baden bei Wien
2. Spa
3. Františkovy Lázně
4. Karlovy Vary
5. Mariánské Lázně
6. Vichy
7. Bad Ems
8. Baden-Baden
9. Bad Kissingen
10. Montecatini Terme
11. City of Bath

GREAT SPAS of Europe

Internationale Seriennominierung für die Eintragung in die *Liste des UNESCO-Welterbes*

Die Texte stützen sich auf die Nominierungsdokumentation Great Spas of Europe.

Fotografien:
Petr Lněnička, Infozentrum der Stadt Karlovy Vary, Czechtourism, Paradise Dautel, Dietmar Pohlmann, Stadtarchiv Bad Kissingen, Romana Furnkranz, Guy Focant, Christian Parisey

Herausgeber: DSO České lázně - Salony Evropy (Freiwilliger Gemeindeverband Böhmisches Bäder - Salons Europas), 2020

Das Projekt wurde mit finanzieller Unterstützung des Kulturministeriums der Tschechischen Republik realisiert.

UNESCO-Welterbe

Die UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/ Organisation der Vereinten Nationen für Bildung, Wissenschaft und Kultur) ist eine internationale Organisation mit Sitz in Paris.

Im Jahre 2020 waren in der Liste der UNESCO 1121 Denkmäler aus 167 Ländern eingetragen. Es handelt sich um 869 Kulturdenkmäler, 213 Naturdenkmäler und 38 gemischte Denkmäler mit kulturellen sowie natürlichen Werten.

In der Karlsbader Region finden wir insgesamt drei eingetragene bzw. nominierte UNESCO-Welterbestätten. In der Kategorie Weltokumentenerbe (Memory of the World/Gedächtnis der Welt) ist seit dem Jahre 2018 die Königswarter Daguerreotypie eingetragen, die Montanregion Erzgebirge/Krušnohoří wurde im Jahre 2019 eingetragen, wobei die Nominierung Great Spas of Europe (Berühmte Kurorte Europas) offiziell im Jahre 2019 eingereicht wurde und derzeit auf die mögliche Eintragung gewartet wird.

„Berühmte Kurorte Europas“, das ist nicht nur ein kulturelles Erbe, das ist eine ganze Philosophie...

Great Spas of Europe (Bedeutende Kurorte Europas) ist eine Gruppierung von 11 Kurstädten aus 7 Ländern, die für die Eintragung in die Liste des Weltkultur- und Weltnaturerbes der UNESCO als sog. Internationale Seriennominierung nominiert wurden.

Jede dieser elf Städte entwickelte sich in den Jahren 1700-1930 in der Nähe natürlicher Mineralquellen, deren Nutzung zu einem innovativen Verfahren führte, welches eine einzigartige Urbanistik, die spezifische architektonische Typologie, die Parkgestaltungen und die allumfassende gesundheitliche Betreuung und Freizeitgestaltung in einer malerischen Kurlandschaft kombinierte.

Die Verbindung aller dieser Faktoren hatte Einfluss auf die Entwicklung des intellektuellen, künstlerischen, sozialen und politischen Niveaus der gesamten europäischen Gesellschaft. In den Kurorten fanden in der Vergangenheit wichtige politische Begegnungen statt, wobei das Kurortmilieu bedeutende Künstler in ihrem Schaffen inspirierte, welches in den Kurstädten bis heute allgegenwärtig ist. Die dem Körper und dem Geist dienlichen Kuranwendungen sind daher ein dauerhafter Gewinn für die europäischen Kultur, die Mentalität, die Gesundheit sowie für die Gepflogenheiten.

www.greatspasofeurope.org

Great Spas of Europe / Bedeutende Kurorte Europas

Karlovy Vary (Karlsbad)

Durch die einzigartige Zusammensetzung der Mineralquellen sowie aufgrund innovativer balneologischer Methoden eroberte *Karlovy Vary (Karlsbad)* einen vorderen Platz unter den berühmtesten Kurorten Europas. Zu den Kurgästen gehörten die Angehörigen königlicher Geschlechter, des Hochadels sowie Künstler, die hier Inspiration suchten und fanden. *Karlovy Vary*, auch „größter Salon Europas unter freiem Himmel“ oder „Schachbrett Europas“ genannt, wurde zum Prototyp der wechselseitigen Toleranz und zum Modell des vereinten Europas.

www.karlovyvary.cz

Františkovy Lázně (Franzensbad)

Der Beitrag der Stadt *Františkovy Lázně (Franzensbad)* liegt in der einzigartigen, städtebaulichen Konzeption der Stadt begründet, die zum Ende des 18. Jahrhunderts als ideale Kurstadt mit einem integrierten, architektonischen Erscheinungsbild, charakterisiert durch die dreifache Parkzone sowie durch die innere wie äußere Kurlandschaft, gegründet wurde. Dank der Berühmtheit Franzensbads in der erfolgreichen Behandlung der Frauenkrankheiten kamen die Damen ohne männliche Begleitung in den Kurort. *Františkovy Lázně* wurde somit zu einem Ort der Emanzipation.

www.frantiskovy-lazne.info

Mariánské Lázně (Marienbad)

Der Beitrag der Stadt *Mariánské Lázně (Marienbad)* beruht in der charakteristischen, städtebaulichen Anordnung mit einem ausgedehnten Naturpark in Zentrum des Kurortes, umgeben von den historischen Gebäuden der breiteren Kurzone. Auf dem Gebiet der Stadt entspringen 40 Mineralquellen und weitere 160 Sauerbrunnen in ihrer Umgebung. Die Kurstadt war ein beliebtes Ziel von Wissenschaftlern und Künstlern aus ganz Europa und aus aller Welt.

www.marianskelazne.cz

Baden-Baden

Einerseits stützt sich der Beitrag der Kurstadt *Baden-Baden* auf den Umstand, dass sie im Verlaufe ihrer Geschichte seit dem Altertum bis in die Gegenwart alle grundsätzlichen Phasen der Entwicklung einer europäischen Kurstadt durchlief und diesbezüglich auch ihren eigenen Abdruck hinterließ. Alle diese Phasen sind bis heute in der physischen Struktur der Stadt sichtbar. Andererseits – zum Teil dank der Konzession zum Betreiben von Glücksspielen – wurde *Baden-Baden* zum besten Beispiel der deutschen Glücksspielzentren und Kurorte des 19. Jahrhunderts, die sich weltweit eines hohen Renommées erfreuten.

www.visit.baden-baden.de

Bad Ems

Der Beitrag von *Bad Ems* besteht im architektonischen Erbe des Ortes. Das geschlossene Ensemble zu beiden Seiten der Lahn umfasst alle wesentlichen, für Kurbäder typischen Elemente und zeugt zugleich von der zeitlichen Tiefe der Kurbädertradition in Europa unter Betonung der internationalen Öffentlichkeit und des hiermit in Zusammenhang stehenden, musikalischen Erbes.

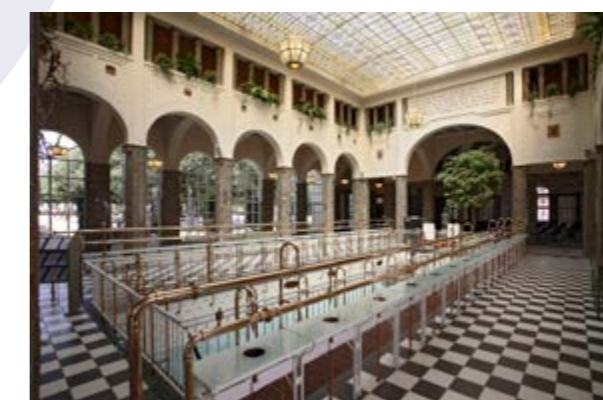
www.bad-ems.info

Bad Kissingen

Der Beitrag der Stadt *Bad Kissingen* entspringt ihrem harmonischen, funktional und strukturell außergewöhnlich erhaltenen Kurviertel. Einzigartig ist besonderes die Qualität der Komplexe aus der Reformzeit zu Beginn des 20. Jahrhunderts, als der Architekt Max Littmann fast die gesamte Infrastruktur errichtete bzw. umbaute. In der Seriennominierung ist sie die einzige Stadt, die historische Anlagen zur Herstellung und Nutzung von Salzwasser besitzt.

www.badkissingen.de

Baden bei Wien

Baden bei Wien ist ein bemerkenswert gut erhaltenes Beispiel einer ausgedehnten Kurzone, bestehend aus der einzigartigen Kombination der Architektur vom Beginn des 19. Jahrhunderts („Biedermeier“) mit der Architektur und Infrastruktur zur Wende des 20. Jahrhunderts. In der Seriennominierung ist sie die einzige Stadt, die neben ihrer therapeutischen Funktion aus als Sommerferienort („Sommerfrische“) der herrschenden Monarchen und der Bewohner der Hauptstadt diente.

www.tourismus.baden.at

Montecatini Terme

Der Beitrag von *Montecatini Terme* besteht darin, dass der Ort ein repräsentatives Symbol einer modernen Kurstadt sein sollte. Im Verlaufe des 20. Jahrhunderts wurde der Stadtplan um essentielle Elemente ergänzt: durch die Promenade als Verbindungslinie mit dem Dorf Montecatini Alto am unweit gelegenen Berghang und durch den Stadtpark, um den herum schrittweise die traditionellen Kurbauwerke errichtet wurden, welche die eklektische und freie Kultur in toskanischem Stil neu interpretierten. Die Authentizität des Ensembles wird durch die ursprüngliche Infrastruktur belegt, die dem kurstädtischen Fremdenverkehr dient, wie zum Beispiel im Falle der Eisenbahn und der Seilbahn.

www.tomontecatini.com

GREAT SPAS of Europe

Спа

С начала XVII века, когда курорт *Спа* взял на себя роль первопроходца в признании и использовании лечебных свойств воды, его слава постепенно распространилась по всей Европе, и английский словарь вскоре пополнился новым словом «*спа*». С начала XVIII века курортный ландшафт использовался для водолечения и активного отдыха, и начала возникать сеть тропинок, соединяющих городские и термальные атрибуты города с источниками среди окружающей природы.

www.spatourisme.be

Виши

Виши является моделью курортного города, в планировке которого парижские урбанистические принципы сочетаются с курортным променадом и взаимно соединенными боветами и крытыми колоннадами, обеспечивающими возможность для прогулок и ежедневного активного отдыха на свежем воздухе. Благодаря театру и знаменитому косметическому бренду *Vichy* („reine des villes d’eaux“) курорт снискал всемирную славу.

www.vichy-destinations.fr

Бат

Вклад города *Бат* основывается на его исключительности как курортного города с высоко ценным григорианским фоном и уникальными палладианскими архитектурными ансамблями, площадями и полукруглыми улицами. Курорт уже 2000 лет заботится о своих термальных источниках и предлагает своим посетителям лечение и развлечения. Здешние курортные врачи были первопроходцами в диагностике. Окружающая местность была ухоженной и служила для активного отдыха и рекреации в рамках курса лечения.

www.visitbath.co.uk

Критерии

Для внесения в Список всемирного наследия объект должен обладать выдающейся универсальной ценностью и соответствовать хотя бы одному из десяти оценочных критериев ЮНЕСКО. Международная серийная номинация Great Spas of Europe соответствует четырем критериям:

Влияние на европейские города

Номинация оказала влияние на развитие Европы в период между XVIII и XX веками. Деятельность прогрессивных мыслителей и пространство для дискуссий способствовали развитию науки, медицины и искусства.

Курортная культура – здоровье человека

Номинация несет свидетельство комплексного подхода к здоровью, который развивался в городах. Благодаря этому курс курортного лечения включал в себя не только постановку диагноза, но и здоровое питание, двигательную активность и качественное проведение досуга. Этим был заложен фундамент современного курортного туризма.

Уникальная городская типология

«Великие курорты Европы» являются типологическим примером т. н. «курортного города», то есть сочетания качественной архитектуры, городского планирования и ландшафтного дизайна, учитывающего расположение природных минеральных источников и оказавшего значительное влияние на современный туризм.

Перекресток международной культуры

Международное соединение социальных, политических и художественных идей формировало религиозную и социальную свободу. Курортные города были резиденцией покровителей искусства и источником вдохновения при создании разных произведений. Многие деятели искусства здесь впервые выступали или выставляли свои работы.

1. Баден близ Вены
2. Спа
3. Франтишковы Лазне
4. Карловы Вары
5. Марианске Лазне
6. Виши
7. Бад-Эмс
8. Баден-Баден
9. Бад-Киссинген
10. Баден близ Вены
11. Бат

GREAT SPAS of Europe

Международная серийная номинация на внесение в *Список объектов всемирного наследия ЮНЕСКО*

Тексты основаны на номинационной документации Great Spas of Europe

Фотографии: Петр Лыниченко, Информационно-туристический центр города Карловы Вары, Czechtourism, Paradise Dautel, Дитмар Польшман, Stadtarchiv Bad Kissingen, Романа Фюрнкранц, Гай Фокант, Кристиан Паризи

Издатель: DSO České lázně - Salony Evropy, 2020

Проект реализован при финансовой поддержке Министерства культуры

Всемирное наследие ЮНЕСКО

ЮНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) - это международное специализированное учреждение ООН по вопросам образования, науки и культуры со штаб-квартирой в Париже.

По состоянию на 2020 год в Списке всемирного наследия ЮНЕСКО - 1121 объект из 167 стран мира. Из них 869 объектов являются культурными, 213 - природными и 38 - смешанными, с культурной и экологической значимостью.

В Карловарском крае расположены в общей сложности три внесенных или номинированных памятника ЮНЕСКО. По программе «Память мира» с 2018 года включен Кинжвартский дагерротип, Горный культурный ландшафт Erzgebirge/Рудные горы был включен в 2019 году, а номинация Great Spas of Europe (Великие курорты Европы) была официально подана в 2019 году и ожидает возможного включения.

«Великие курорты Европы» - это не только культурное наследие, это целая философия...

Great Spas of Europe (Великие курорты Европы) - это группа из 11 курортных городов из 7 стран, номинированная на внесение в Список всемирного культурного и природного наследия ЮНЕСКО в качестве так называемой международной серийной номинации.

Каждый из этих 11 городов развивался в 1700 - 1930 годах вблизи от природных минеральных источников, использование которых вело к инновационному подходу, в котором сочетались уникальный урбанизм, специфическая архитектурная типология, ландшафтный дизайн и холистический подход к здоровью и проведению досуга в окружении живописных курортных ландшафтов.

Сочетание всех этих факторов оказало влияние на рост уровня интеллектуальной, художественной, общественной и политической жизни всего европейского общества. В прошлом на курортах проходили важные политические встречи, а курортная обстановка вдохновляла выдающихся деятелей искусства на творчество, отпечаток которого до сих пор присутствует в курортных городах. Курортные процедуры, поддерживающие тело, разум и дух, обеспечивают постоянное обогащение европейской культуры, ментальности, здоровья и быта.

www.greatspasofeurope.org

Great Spas of Europe / Великие курорты Европы

Карловы Вары

Благодаря уникальному составу минеральных источников и инновационным бальнеологическим методам *Карловы Вары* заслужили место в числе знаменитых курортов Европы. Среди гостей курорта были представители королевских семей, высшей аристократии и художники, черпавшие здесь вдохновение. *Карловы Вары*, которые называли «самым большим салоном Европы под открытым небом» или «шахматной доской Европы», стали прототипом взаимной толерантности и моделью объединенной Европы.

www.karlovyvary.cz

Франтишковы лазне

Вклад *Франтишковых Лазней* коренится в уникальной урбанистической концепции города, основанного в конце XVIII века в качестве идеального курорта с единым архитектурным обликом, характеризующимся тройным парковым кольцом и внутренним и внешним курортным ландшафтом. На курорт, знаменитый благодаря успешному лечению женских заболеваний, дамы приезжали без сопровождения мужчин. Таким образом *Франтишковы Лазне* стали оплотом эмансипации.

www.frantiskovy-lazne.info

Марианске Лазне

Вклад *Марианских Лазней* заключается в характерной урбанистической планировке с обширным природным парком в центре курорта, окруженным исторической застройкой широкой курортной зоны. На территории города расположены 40 минеральных источников, и еще 160 кислых источников - в его окрестностях. Курортный город снискал популярность среди ученых и людей искусства из Европы и всего мира.

www.marianskelazne.cz

Баден-Баден

С одной стороны, вклад *Баден-Бадена* основывается на том, что в ходе истории от древности до наших дней он прошел все главные этапы развития европейского курорта, и даже оставил на них свой отпечаток. Все эти этапы до сих пор заметны в физической структуре города. С другой стороны - частично благодаря концессии на проведение азартных игр - *Баден-Баден* стал лучшим примером немецких игровых и лечебных курортов XIX века, пользующихся мировой славой.

www.visit.baden-baden.de

Бад-Эмс

Вклад *Бад-Эмса* заключается в его архитектурном наследии. Замкнутый ансамбль, раскинувшийся на обоих берегах реки Лан, содержит все существенные курортные элементы и в то же время подтверждает глубокую древность европейских курортных традиций с акцентом на международную клиентуру и сопутствующее музыкальное наследие.

www.bad-ems.info

Бад-Киссинген

Вклад города *Бад-Киссинген* проистекает из его гармоничного, исключительно хорошо функционально и структурно сохранившегося курортного квартала. Особенно выделяется качество ансамблей реформенного периода начала XX века, когда архитектор Макс Литман построил и перестроил почти всю курортную инфраструктуру. Это единственный город в серийной номинации, владеющий историческим оборудованием для производства и использования соленой воды.

www.badkissingen.de

Баден близ Вены

Баден близ Вены - это очень хорошо сохранившийся образец обширной курортной зоны, образуемой уникальным сочетанием архитектуры начала XIX века («Бидермайер») с архитектурой и инфраструктурой рубежа XIX-XX веков. Это единственный город в серийной номинации, который помимо своей лечебной функции служил в качестве летней резиденции («Sommerfrische») правящих монархов и жителей столицы.

www.tourismus.baden.at

Монтекатини-Терме

Вклад *Монтекатини-Терме* заключается в том, что он является представительным символом современного курорта. В течение XX века план города был дополнен основополагающими элементами: променадом, соединяющим его с деревней Монтекатини-Альто на близлежащем склоне, и городским парком, вокруг которого постепенно выросли традиционные курортные постройки, по-новому интерпретирующие эклектическую и свободную культуру в тосканском стиле. Аутентичность ансамбля подтверждает историческая инфраструктура для обслуживания туристов и отдыхающих, например, железная дорога и канатная дорога.

www.tomontecatini.com

